

FIȘA DISCIPLINEI

Patrologie și literatură post-patristică IV

Anul universitar 2026–2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Departamentul de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Didactică
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Patrologie și literatură post-patristică IV			Codul disciplinei	OLR8884
2.2. Titularul activităților de curs	Pr. Conf. univ. Dr. Adrian-Aurel Podaru adrian.podaru@ubbcluj.ro				
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr. Conf. univ. Dr. Adrian-Aurel Podaru adrian.podaru@ubbcluj.ro				
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	IV	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligativu	2.8. Tipul disciplinei		Disciplină de specializare (DS)	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					12
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					9
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)			47		
3.8. Total ore pe semestru			75		
3.9. Numărul de credite			3		

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Introducere în studiul literaturii patristice Literatura Patristică în epoca Bisericii Primare Biserica în epoca primară Istoria Bisericii în epoca sinoadelor ecumenice Literatura patristică în secolele IV-VIII
4.2. de competențe	Informații fundamentale despre istoria Bisericii în epoca primară. Cunoașterea și capacitatea de a aplicare a principiilor de lectură și interpretare a unui text patristic.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența minim 50%, cu materiale didactice specifice indicate de profesor; Telefoanele mobile se țin închise pe toată durata cursului
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Citirea textelor pe care le indică profesorul pentru orele de seminar.

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP9	Ilustrează cu exemple în timpul activității didactice.
CP15	Predă noțiuni de teologie
CP16	Răspunde la întrebări
CP18	Promovează activități religioase
CT1	Colaborează cu profesioniști din domeniul educației

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP9	27. Studentul înțelege valoarea exemplurilor în clarificarea temelor teologice și morale.	27. Studentul ilustrează concepte prin exemple biblice, liturgice, istorice, patristice și misionare.
CP15	33. Studentul cunoaște noțiuni specializate de liturgică, misiologie, patrologie și istorie bisericească	33. Studentul predă concepte teologice folosind explicații clare, exemple potrivite și limbaj didactic
CP16	34. Studentul înțelege importanța întrebărilor în dialogul didactic și catehetic	34. Studentul răspunde argumentat la întrebări privind teologia, cultul, misiunea și tradiția
CP18	36. Studentul înțelege finalitatea formativă a activităților religioase școlare și comunitare	36. Studentul organizează activități religioase integrate în practica pedagogică și viața comunității
CT1	37. Studentul înțelege rolul colaborării educaționale în gestionarea clasei și sprijinirea elevilor	37. Studentul comunică eficient cu profesioniști din educație în activități didactice complementare

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
--

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

1. Descrie principalele etape și contexte ale literaturii patristice și post-patristice din perioada bizantină și post-bizantină studiată.
2. Explică dezvoltarea unor teme doctrinare, ascetice, mistice și polemice în operele autorilor analizați.
3. Identifică elementele de continuitate dintre teologia patristică și literatura teologică post-patristică.
4. Diferențiază genurile, metodele și accentele teologice specifice autorilor și operelor studiate.
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Analizează și interpretează texte patristice și post-patristice reprezentative în contextul lor istoric și teologic.
2. Compară perspective teologice din epoci diferite și formulează sinteze asupra continuității Tradiției.
3. Ilustrează teme teologice prin exemple patristice și post-patristice relevante, păstrând fidelitatea față de sensul doctrinar al surselor.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
Literatura patristică din cel de-al doilea mileniu creștin: caracteristici, reprezentanți, curente teologice, genuri literare etc.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Sfântul Simeon Noul Teolog	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
Cuviosul Nichita Stethatos	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
Cuviosul Teolipt al Filadelfiei	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Sfântul Grigorie Palama	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
Sfântul Nicolae Cabasila	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
Sfântul Nicodim Aghioritul	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
Sfântul Paisie Velicikovski	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Sfântul Iustin Popovici	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Bibliografie		
Bibliografia obligatorie:		
Pr. prof. dr. Ioan G. Coman, Patrologie, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române (EIBMBOR), București, 1956; Sfânta Mănăstire Dervent, 1999		
Idem, Patrologie, vol. I, II, III, EIBMBOR, București, 1984, 1985, 1988		
Prof. dr. Stylianos Papadopoulos, Patrologie, vol. I, II/1, II/2 traducere de lect. dr. Adrian Marinescu, Editura Bizantină, București, 2006, 2009, 2012		
Arhid. prof. dr. Constantin Voicu, Patrologie, vol. 1-3, Editura Basilica, București, 2009-2010		
Remus Rus, Dicționar enciclopedic de literatură creștină din primul mileniu, Editura Lidia, București, 2003		
Claudio Moreschini, Enrico Norelli, Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine, vol. I, II/1, II/2, Editura Polirom, Iași, 2001, 2004, 2004		
George Florovsky, Sensul ascezei creștine. Curs de patrologie, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2009		
Filocalia, vol. 1-12, diferite ediții		

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

Arhiep. Basile Krivoscheine, *În lumina lui Hristos. Sfântul Simeon Noul Teolog (949-1022). Viața-Spiritualitatea-Învățătura*, Ed. IBMBOR, București, 1997.

Ilarion Alfeyev, *Sfântul Simeon Noul Teolog și tradiția ortodoxă*, Ed. Sofia, București, 2010.

Teolipt al Filadelfiei, *Despre viața ascunsă în Dumnezeu. Cuvinte duhovnicești, imne și scrisori*, Ed. Deisis, Sibiu, 2010.

John Meyendorff, *O Introducere în studiul vieții și opereii Sfântului Grigorie Palama*, Ed. Nemira, București, 2014.

Dumitru Stăniloae, *Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama*, Ed. Scripta, București, 1993.

Episcopul Ignatie (Trif), *Sfântul Grigorie Palama și teologia energiilor necreate*, Spandugino & Horeb, București, 2022.

Konstantinos Karaisaridis, *Viața și opera Sf. Nicodim Aghioritul*, Ed. Anastasia, București, 2000.

Elia Citterio, *Nicodim Aghioritul. Personalitatea, opera, învățătura ascetică și mistică*, Ed. Deisis, Sibiu, 2001.

Serghe Ceftericov, Paisie, *Starețul Mănăstirii Neamțului din Moldova. Viața, învățătura și influența lui asupra Bisericii Ortodoxe*, Ed. Nemira, București, 2002.

Paisie de la Neamț, *Autobiografia și Viețile unui stareț, urmate de Așezăminte și alte texte*, Ed. Deisis, Sibiu, 2015.

Bibliografie opțională:

Sf. Simeon Noul Teolog, *Scrieri*, vol. I-IV, Deisis, Sibiu, 1998, 1999, 2001, 2006

Sf. Grigorie Palama, *Omiliile*, vol. 1-3, Ed. Anastasia, București, 2000, 2004, 2007.

Sf. Grigorie Palama, *Epistole dogmatice*, vol. I, Ed. Anastasia, București, 2009.

Sf. Grigorie Palama, *Scrieri*, vol. II (2005), vol. I (2009), Ed. Deisis, Sibiu.

Sf. Nicolae Cabasila, *Scrieri*, vol. I-II, Ed. Deisis, Sibiu, 2010, 2014.

Sf. Nicolae Cabasila, *Despre viața în Hristos*, Ed. IBMBOR, București, 2009.

Cuv. Nichita Stithatul, *Cele 300 de capete despre făptuire, despre fire și despre cunoștință, Vederea duhovnicească a raiului*, în *Filocalia 6*, Ed. IBMBOR, București, 1977.

Sfântul Nicodim Aghioritul, *Cuvânt pentru pocăință*, Ed. Sophia, București, 2019.

Sfântul Iustin Popovici, *Abisurile gândirii și simțirii umane*, Ed. Sophia, București.

Sfântul Iustin Popovici, *Dogmatica Bisericii Ortodoxe*, vol. I, Ed. Doxologia, Iași, 2016.

John Meyendorff, *Isihasmul bizantin. Probleme istorice, teologice și sociale*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2018.

Pr. Dr. Robert Coresciuc, *Omiliile Sfântului Grigorie Palama. Analiză omiletică*, Ed. Doxologia, Iași, 2013.

Norman Russell, *Învățătura despre îndumnezeire în tradiția patristică greacă*, Ed. Doxologia, Iași, 2015.

Vladimir Lossky, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*, Ed. Anastasia, București, 1993.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
Seminarul va aprofunda temele de la curs, aplecându-ne asupra textelor Părinților discutați în acest semestru, încercând să abordăm în limba originală (greacă sau latină) pasajele importante.	Proiectarea de texte în limba originală, citirea, analizarea și comentarea lor.	Seminarul ajută și la exersarea limbilor clasice (greacă și latină), pe care studenții le au în planul de învățământ.
Idem cu cea de la curs		

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
----------------	---------------------------------------	-------------------------------------	-----------------------------

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

9.4 Curs	Contextualizarea autorilor și operelor studiate; explicarea contribuțiilor doctrinare majore; interpretarea corectă a conceptelor patristice.	Examen oral, condiționat de îndeplinirea cerințelor de prezență și de predarea portofoliului de seminar.	75%
	Capacitatea de a ilustra și argumenta actualitatea mesajului patristic prin exemple relevante.		
	Analiza și interpretarea textelor patristice; integrarea temelor discutate într-un discurs interpretativ propriu; respectarea standardelor lucrărilor cu caracter științific.	Portofoliu de seminar: fișe de lectură/analiză, sinteze și/sau lucrare de seminar.	25%
9.6 Standard minim de promovare			
Identificarea corectă a principalilor autori și opere studiate; explicarea noțiunilor teologice fundamentale; interpretarea coerentă a unui text patristic reprezentativ și obținerea notei minime 5.			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

									Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă	
1 FĂRĂ SĂRĂCIE	2 FOAMETE „ZERO”	3 SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE	4 EDUCATIE DE CALITATE	5 EGALITATE DE GEN	6 APĂ CURATĂ ȘI SANITATIE	7 ENERGIE CURATĂ ȘI LA PREȚURI ACCESIBILE	8 MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ	9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ		
										
										
10 INEGALITĂȚI REDUSE	11 ORASE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE	12 CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILE	13 ACȚIUNE CLIMATICĂ	14 VIAȚĂ ACVATICĂ	15 VIAȚĂ TERESTRĂ	16 PACE, JUSTITIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE	17 PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR	Nu se aplică nici o etichetă		
										
								X		

Data completării:
12.05.2026

Semnătura titularului de curs

Pr. a

Semnătura titularului de seminar

Pr. a

⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu *Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic*, se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.

Data avizării în departament:

Semnătura directorului de departament